„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: К. 24 или 30 дин.
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Број 55. У Новом Саду, у уторак 8. (21.) маја 1901. Година XVII

Опет једно изненађење.

(Глас из Србије.)

☐ Београд, 4. маја. 1901.

Да, Србија је доживела опет једно изненађење, — али жалосно. Ако у опште може бити утехе, онда је у овом случају само та, што за ово изненађење није нико крив, — тајна природе вршила је овде своју ћуд, према којој смо ми смртни, и са највећим умом, немоћни. До јуче још у најбољој нади, — а данас у тој нади са свим разочарани! Доиста, једно врло незгодно и непријатно стање; али оно је ту, и с њиме се мора рачунати као са свршеним чином.

После многих тешких и мучних дана, које је Србија преживела у току минулих двадесет година, она се до јуче надала бољој и лепшој будућности, надала се, да ће и њој ускоро осванути дан мирног и спокојног живота, напредовања и развијања. И сама природа заверила се противу ове напаћене земље, па јој је и ту наду збрисала. „Ил' неда ђаво ил' неда Бог!“ —

„Краљица Драга није у благословеном стању, лекари су констатовали још и нешто више, — да неће ни рађати“! Ова страшна вест електричном брзином прохујала је кроз све престоничке кругове, и свакога је запрепастила. У првим тренутцима вест је била невероватна, сваки се питао: „дали је то могуће?“ — још се сваки надао, да ће та вест бити каква пакосна измишљотина. Али се уорзо вест потврдила као чиста — жалосна истина. „Уображено благословено стање“! — то су биле последње речи лекарских капацитета, после којих су они отишли из Београда.

Па, како је ово могло да буде; како се могло после месец дана брачног живота краљевских супружника званично објавити: да се краљица Драга налази у благословеном стању, — како се могла до последњег тренутка одржавати вест, да је порођај краљице Драге на прагу? То питање, поред страшног разочарања, буни све престоничке кругове. Да није било оне европске ларме о благословеном стању краљице Драге, не би ово разочарање овако страшно узнемирило све друштвене кругове у Србији, нити би она, бар сад, имала узрока да страхује за своју спокојност у будућности. За све ово, као што рекосмо није нико крив, а ако се баш хоће о кривици да говори, онда је она у оног признатог париског акушера, који је концем августа пр. г. констатовао, да се краљица Драга налази у благословеном стању. После оваког стручног констатовања, краљ Александар, у најлепшем душевном расположењу беше наредио, да се та радосна вест саопшти на званичан начин целој Србији. Од тог дана до јуче Србија се надала и спремала, да на врло свечан начин прослави тај радосни догађај. Али јој, ето, судбина украти ту радост.

О овом најновијем изненађењу ја за сад нисам у стању да дам тачна обавештења, то је за сад још дворска тајна. У добро извештеним круговима говори се ово:

Краљица Драга имала је на себи све знаке благословеног стања. Акушери, париски и руски, по тим знацима имали су уверење, да је краљица Драга доиста у благословеном стању, и они по свом стручном рачуну беху определили приближно и дан порођаја. Кад су се лекари у свом рачуну преварени видели, тек су онда, тако се вели, приступили прегледу краљице Драге. Има још и вести, које тврде, да је преглед учињен на предлог руског акушера, који је посумњао у благословено стање краљичино. Прегледом, који је учињен 3. т. м. по подне, констатовано је ово: Краљица Драга није у благословеном стању, данашње њено стање не утиче ни уколико на њено здравље, које је повољно, а постоји могућност, да краљица после извесног времена може доћи у благословено стање. Париски акушер Коле, кад је 25. августа констатовао благословено стање, могао је то учинити по извесним знацима, који су тада постојали. О овом прегледу састављен је записник, који су потписали лекари акушери. Сутра дан су лекари отпутовали, а двор је решио да позове још два акушера, једног из Беча а једног из Букурешта, да и они констатују горње. По одласку лекара била је министарска седница, у којој је решено, да се лекарски преглед краљице Драге преда јавности. Сво важно саопштење изаћиће извесно у сутрашњем броју службеног листа.

Толико сам за сад у стању да вам саопштим о овом најновијем изненађењу, које ће, сумње нема, Србија веома осетити, а да ли ће после њега што крупније наступити, то је тешко предвидети; будући дани то ће показати.

Желети је, да се Србија сачува од сваког потреса.

Конгрес српских земљорадничких задруга.

Други дан пре подне.

Други дан конгреса отпочео је у великом и узорно уређеном винограду новосадског великог трговца с вином г. Александра Адамовића. Адамовић је један од најугледнијих виноградара у читавој јужној Угарској и Срему, па је с тога сретна мисао била, што су људи, од којих су многи и сами виноградари, доведени тамо, где су одмах на своје очи могли видети како се напредно уређује виноград. А од Адамовића је врло похвално, што је свој виноград уступио за ову прилику. Сам Адамовић није могао изићи због жалосног случаја у породици, пошто му је на мртвачком одру лежао и тај дан сахрањен рођени брат, а у домаћинској дужности замењивали су га зет његов г. Стева Благојевић и пословођа његове радње г. Марко Мићић.

Интерес за конгрес није попустио ни други дан. У винограду се сакупило мноштво ратара и интелигенције, а предавања су опет саслушана с великом пажњом. Особито су пажљиво пратили сва предавања ратари, а од интелигенције били су међу пажљивим слушачима понајвише свештеници и учитељи, што им служи на част.

Први је предавао г. Стеван Симоновић о виноградарству. Г. Симоновић познат је као стручан привредник, који се народном привредом много бави и теоретски и практички, па је с тога разумљиво, да су сви виноградари живо пратили ток његова предавања. А што је велика добит за овакове прилике, он предаје тако једноставно и са мало речи без накита, да га и најпростији човек, који се тим послом бави, може лако разумети. Симоновић познаје природу бачке, банатске и сремске земље. Стога он и не износи опште мисли о виноградарству, него даје јасне упуте за сваку врсту земље, како треба ту земљу обрађивати, какву лозу подноси земља и т. д. Да је ово предавање имало успеха, најјасније сведочи то, што су људи, понајвише ратари, често пута прекидали предавача, молећи га, да им разјасни ово или оно, а г. Симоновић је на сва та питања врло предусретљиво и разложно одговарао.

После њега узео је да предаје карловачки професор г. Јован Живановић о пчеларству. Познато је, да је г. Живановић први српски пчелар, који ни у чему не уступа ни најугледнијим странцима те струке. Само његово име довољна је гаранција, да је стварна вредност предавања била несумњива. Г. Живановић је тако одан пчеларству, да је он тврдо уверен, да би оно могло постати главна грана народне привреде, кад би се са више бриге и заузимања гајила пчела. Најпре је приказао како стоји с пчеларством код других народа, особито Немаца, за тим је говорио о врстама кошница и пчела, о хранењу и узимљивању пчела, о вештачком ројењу и т. д. Једино је штета, што његово предавање није на неким местима било за свакога разумљиво. С највише пажње и разумевања слушали су ово предавање учитељи и свештеници.

По реду је био последњи предавач г. Ђока Михајловић, учитељ који је говорио о воћарству, али по вредности предавања може се такмачити са свима осталима. Он не поставља тврдње, да је воћарство главна грана народне привреде, али убеђење, којим говори о њему, показује, колику му важност даје. У воћарству смо ми заостали можда више него у ма којој грани привреде, јер има доиста крајева, у којима народ нема апсолутно никаква смисла за гајење воћа. А воћарство не само што

ЛИСТАК.

Арапска прича.

У Европи почињем. Одвешћу те, читаоче, у ону кућу, где је Роберто одрастао. Код оне матере, која га је одржала и учила на све, што је добро и племенито; која је стражарила над њим, да му се „досада“, која даје прилику за све, што је рђаво, не увуче у његов живот. Осим друге науке, свако слободно време заузела му је музиком и цртањем тако, да је Роберто у својој 20. години још увек седео поред своје матере, пијући чај, и кад би мати, превртећи цртеже, нашла какву женску слику, тада би Роберто увек до ушију поцрвенео. Једно вече су тако седели.

— Ко је ова женска? — запита мати.

— То је нека певачица! — одговори тихо Роберто.

— Познајеш је?

— Не познајем је лично, али сам је трипут чуо како пева и песмом и горњом усном занела ме је; види, мати, како је лепа! Ох, така уста још нисам видео никад!

— Роберто, Роберто! Ти си заљубљен! — укори га мати.

— Ох, не! Видиш, мати, међу цртежима има више женских, и на свакој има нешто што ми се допада. Погледај ову женску! Ове очи очаравају! Види! ово девојче, с њом сам се на игранци упознао, дивно игра и има ванредно малу ногу. А погледај само ову косу! Мени се све допадају, али на жалост нисам нашао још таку женску, која има све те лепоте! Због чега бих је заволео?

— То је отуда, што ти спољашност цениш у женској! Али на душевну лепоту треба више полагати, сине! Некад лепота вара!

— Ех, у лепом телу је лепа душа!

— Али није тако? — рече мати.

Роберто се задуби у посматрање слике лепе певачице и гласно рече:

— Само то бих волео знати, да-ли ова лепа уста, која умеју тако лепо да певају, умеју онако лепо и лагати! По мом мишљењу, мати, женска је анђео ако не зна лагати. Лаж сваки грех рађа!

* * *

Материна сумња оствари се. Роберто се позна са лепом певачицом. Већ је више пута изостао, мада га је мати очекивала. Али зато није пребацивала сину, чије је лице из дана у дан све блеђе бивало, нити је питала где време проводи? Та само је требала цртеже прелистати, па је одма добила одговор, јер певачица из дана у дан била је у више облика цртана. На последњој слици горња усна беше на пољубац спремна. Отуда је знала, да јој се син већ познаје са певачицом.

Пала је у очајање.

Она је свом сину наменила једно девојче, које је познавала. Није била лепа, али богата и добро васпитана, са племенитим срцем, и чистом душом. Али Роберту није ништа рекла о свом плану.

У последње време долазио је кући само да спава. Цртежи су говорили. Мати опази на последњој слици лепе певачице, да над горњом усном има малу змијску главу.

— Аха! — рече добра мати; — певачица је изневерила Роберта! Сад би ми тек говорио о својим боловима и патњама.

Кад је наступила ноћ и Роберто дошао кући, нашао је матер са цртежи у руци у својој соби.

— Зар не станује лепа душа међу овим лепим уснама? — упита га мати.

— Не знам! — промуца син. — Нећу да знам! Волим је такву каква је!

— Али тако ћеш пропасти! Или мислиш да могу гледати како патиш? Твој укус, твоје високе жеље неће допустити, да ти срце изабере ону, која те није достојна! Иди, сине, иди путуј! Заборави ту жену, која те је упознала са патњама љубави!

— Не могу је оставити. Кад пева, роб сам. Кад јој уста погледим, чини са мном шта хоће!

— Па баш зато, сине, отпутуј! Богу хвала, богати смо. Видиш, ти си мој, од детињства увек си ме слушао. Ако си се и бојао лекара, ипак си му допустио да ти зуб извуче, кад сам ја хтела. Отпутуј, сине, и то ће бити једна операција!

— Отпутоваћу! Већ сутра или одма, јер ако још једном запева она сирена, онда сам пропао!

* * *

Роберто је други дан отпутовао. Пошто је почео кашљуцати, мати га је на југ послала. У лепу Италију, где је плаво небо, сјајније звезде, где је отаџбина уметника и где су тако лепе женске очи, које могу да привуку пажњу те човек може заборавити на лепе уснице једне певачице.

И Роберто је уживао у лепом звезданом плавом небу, лепим црним очима и непрестано је писао кући, да се већ „лечи“! Али кад је вече дошло, он је видео пред собом она лепа уста, а у жуборењу морских таласа чуо је глас лепе певачице. А мати је са сузним очима читала синовља писма пред оном девојчицом, коју је себи за снаху наменила, говорећи: „Моли се Богу, дете! Моли се, да скоро не дође, док се сасвим не излечи.“

Роберто је ишао даље, сео је на лађу да са једном части света даље однесе свој терет. И лађа је носила терет, многу прћију западне цивилизације преко у Африку, али највећи је терет био, што га је Роберто у свом срцу носио. У морским таласима песму је чуо. У облацима је њено лице видео. А усне, те грешне, пред њим су лебделе.

Лађа се заустави у пристаништу да истовари терет, само је Роберто носио успомену певачицину даље — даље.

* * *

Једног дана у пристаништу наиђе на једног Арапина, кога погоди за вођу. Арапин је младом странцу на талијанском језику разјашњавао све, али му је упало у очи, да је млади странац врло расејан. Онда ће Арапин рећи:

— Чуј, господару, ти ваљда ниси за љубав наших пристаништа дошао овамо? Али видиш, ми и ако смо осиромашили и под заштитом силне Енглеске стојимо, ипак Вам са највећим поносом показујемо своје старине од пре шест хиљада година, јер ми смо једини народ, чији су радници Чивути били. Они трговци и милионари, који од нас носе каву и шећерну трску, потомци су наших робова, јер њихови дедови радили су над гробницама наших предака. Видиш, та величина прошлости улива нам снаге, да сносимо све тешкоће садашњости! И молитва! Да, и молитва! Нада! Ако си ти, младићу, изгубио шта, само се моли Богу!

може да даде лепу корист, него је и знак лепшег, оплемењеног схваћања живота. Овај немар не значи дакле само привредну заосталост, него и неку дивљину људи. Г. Михајловић држи, да је н. пр. Срем тако згодан за гајење воћа, да би он могао за нас у воћарству постати оно што је Виртемберг за Немачку. За подизање воћарства требало би да се заузму земљорадничке задруге, општине, школе и т. д. Предавач је лепо разложио, како се сади и гаји воће, каквих врсти воћа има и на каквој земљи оно боље успева. Он држи, да би из почетка, док народ нема поверења у воћарство, требало настојати, да он засади воће око куће на празним местима, од којих и онако нема користи. После кад би се уверио народ, да од тога може имати користи, могао би се покренути да и више земље засади воћем. Има много крајева код сретнијих народа, који живе само од воћарства. Из Сједињених Држава Америке, Италије, Чешке, Штајерске, Швајцарске извози се годишње на милионе килограма воћа. Све то даје народу леп приход, а посао је лакши него икоји други. Кад би и други учитељи с оволико воље и љубави за ствар тумачили народу у свакој прилици корист од воћарства, овај би покрет у нас брзо захватио корена. Сва предавања од обадва дана биће штампана у „Привреднику“, органу савеза и ми смо уверени, да ће их свако моћи с великом коришћу читати.

За све време док су трајала предавања имали су слуге г. Адамовића пуне руке посла, обилазећи непрестано сељаке и нудећи их да се заложе хлебом, сиром и вином. А у првом кату његове привредне зграде била је спремљена за угледније госте богата закуска. Било их је доста, које је срце одмах одвукло горе. Али тек после свршена предавања окупило се ту велико друштво, које је било врло расположено, а разуме се, да је пало више топлих здравица, а и озбиљних разговора. Нашао се ето добар начин, да се споји угодно с корисним. Сећање на гостољубивост домаћинову сачуваће овај дан од заборава још дуже него што би то иначе било.

После подне.

После подне почели су се разилазити гости. Посао, који се имао обавити, био је више формалне природе, а интересовао је само задругаре. Осим тога почела је опет падати киша, која је много припомогла, да се људи из даљих крајева пре даду на пут. Задругари су ипак у пуном броју дочекали и тај последњи рад овога конгреса, који се тицао централне касе српских земљорадничких задруга.

Тачно у 3 сата отворио је председник др. Ливије Радивојевић главну скупштину централне касе. Присутних заступника појединих задруга има 42. Овде морамо напоменути, да је фактично 60 задруга послало своје изасланике на конгрес, али њих 18 нису имали прописаних веровница, па с тога нису могли бити примљени. Али су за то и ови за време целог конгреса присуствовали раду. Председник одређује за перовођу Андрију Марића, за оверовљење записника Пају Петрића и Благоја Белића.

Секретар централне касе г. Аћим Ђермановић чита извештај за год. 1900. Извештај је врло повољан. Осећа се знатан напредак у члановима и средствима. Кредит, што га има код Српске Банке није ни исцрпљен, пошто је управа врло обазрива. Задруге су са свим тачно отплаћивале. Само трима морао се на образложену молбу продужити зајам. Ниједна задруга није иступила из заједнице. Каматњак је морао бити остављен исти због скупоће новца на великим пијацама. Управа предлаже, да се сувишак даде у резервни фонд. Пошто је прочитан и извештај надзорног одбора, одаје се управи признање и даје јој се разрешница.

За тим се прешло на измену статута. Измењени су чл. 6., 19., 22. и 37. Све ове измене су у складу са изменама у статутима савеза.

Пошто су одступила четири члана управе и надзорни одбор морали су се на послетку обавити избори. У управу изабрани су др. Младен Лисавац из Инга, Тодор Марић из Каменице, Младен Петковић из Инђије и Аћим Ђермановић из Загреба. У надзорни одбор изабрани су: Александар Шкорић, Стеван Карамата и Светозар Максимовић, сви из Загреба, Плато Соларић из Катинаца и Јово Гламочлија из Јабуковца. — Тим је завршен рад скупштине и председник закључује седницу, захваљујући задругарима, што су у толиком броју дошли и помно пратили читав рад.

*

Вредно је напоменути, да је млекарска задруга из Ковачевца код Нове Градишке изложила на конгресу своје производе, сир и масло (путер). Та задруга основала се лањске године и то најпре су чланови тамошње земљорадничке задруге почели у заједници без икаквих правила прерађивати млеко. А кад су видели, да се посао исплаћује, саставили су правила и створили задругу. Из почетка је правио сир ратар Ђура Ковачевић, који није нигде сирарски посао учио, па је ипак правио са свим добре врсте сира. После је задруга послала на земаљско добро Божјаковину једног човека, да потпуно изучи тај посао. Данас она прави неколико врсти сира, које су познате на столовима свих гостионица. Највише ипак раде око масла, јер се то најбоље исплаћује. Задруга сад већ ради са 200 литара млека дневно. Ово истичемо, да се види како би код нас ратари могли у много крајева заслуживати леп новац, кад би само прегнули на посао. Ова задруга има већ неколико трговачких кућа, којима добавља масло. По њезину узору основаће се наскоро и у Старој Градишци слична задруга.

*

Кад саберемо све што се у ова два дана могло видети и чути, видимо јасно, да се овде ради о озбиљну привредном покрету око подизања ратара. На много места показали су већ ратари да добро схваћају за чим се иде. У томе свакако лежи гаранција за успех. Али стоји и то, да на другим местима има опет сумње и неповерења у ову ствар. То неповерење је неоправдано, али је разумљиво, јер се ради о ствари, која је у овом облику за наш народ са свим нова. За почетак је шта више добро да народ не појури сав у један мах без размишљања новом струјом. Али народ треба ипак да прати покрет око земљорадничких задруга, па док се у ком месту увери о њиховој користи, треба и сам да их пригрли, користећи се стеченим искуством своје остале браће. А кад та ратарска организација обухвати читав овострани српски народ, ми нећемо требати да стрепимо за своју народност, па ма какве прилике наступиле, јер ће туђинска најезда бити онемогућена онде, где је она најштетнија и најопаснија. У томе лежи снага и значај овог покрета, па с тога треба да га свако потпомогне где и како може.

Једина је молитва, што помаже и наду улива! Одвешћу те и у наш музеј. Ходи!

А Роберто је шаптао у себи: „Једино молитва, молитва!“ Он се није никад молио!

Никад!

Арапин га одведе у музеј и покаже му мумије Рамзеса, бившег краља, који већ хиљадама година почива у свом каменитом сандуку, са црним пергаментским лицем.

Роберто се стресе.

Арапин га поведе даље једном сандуку, где је једна женска почивала, која је са своје лепоте чувена била. Роберто се још више стресе. А Арапин му почне причати:

— Видиш, ова женска је била љубазница краља Рамзеса. Једна од најлепших женских, коју је икад земља носила. Кад је певала, и камен је одмекао, а крокодили су излазили из Нила да плачу. Звали су је „златним фазаном“. Са усана као мед се сновале речи. Били су сви заљубљени у њу, почевши од краља па до роба. Матере су оплакивале своје синове, а жене мужеве!

Роберто понови:

— Певала је, а матере су оплакивале своје синове.

Арапин продужи:

— Рамзес опази, да је његов „златни фазан“ лажљив, неверан постао.

Роберто прошапта:

Лажљива, неверна!

— Кад је Рамзес дознао за њено неверство, даде начинити гробницу за њу и сахрани је, али је најпре балзамира, да је увек може видети, увек!

— Живу? — викне Роберто.

— Не, не живу. Ох, у Мисиру има отрова, змијског отрова за змије! Отров за лажљива уста! Једним пољупцем може се убити така једна неверница Погледај, погледај бојадисане слике њене, које су у целости остале на зиду гробнице њене. Видиш како је лепа била та жена! А видиш, како сад лежи, скупљена, смежурана, да-ли би познао по овим уснама она чаробна уста. да ти ја нисам казао: ко је била она?

Роберто погледа мумију и падне му на ум она певачица; и она је иста уста имала. Грозећи се помисли, шта ће бити, каква ће бити временом!

— Хајдемо, хајдемо? — викну Арапин. И одведе га на један брежуљак, у једну велику џамију, где су на прострти ћилимима клечали Арапи, молећи се Алаху. Роберто механично клече на ћилим, што га је Арапин прострио. Док се Арапин молио, отвори се срце Робертово, а на очи му потекоше сузе. Пала му је на памет мати, та чиста добра душа, домовина, она мала девојчица, чије усне нису примамљиве, али је пуна доброте; која није гласовита, коју неће ни балзамирати, него ће као скромна неприметна љубичица живети и умрети, у земљу сахрањена, да не страши гледаоце као „златни фазан“ својом мумијом. Она ће бити цвет кад умре, а верна жена док живи!

Кад су из цркве изашли, Роберто пружи два дуката свом вођи, а овај га зачуђено погледи.

— То је много, господару! — рече Арапин.

— Не, само задржи! Не можеш замислити себи, како ме је излечила твоја прича о „златном фазану“. Сад могу отпутовати кући.

— Ти добри странче! — Одговори Арапин. — Није те излечила моја прича, него те је излечила: Молитва!

Ст. Бечеј. Превела:

Олга Татић.

---

†

Никола Јоксимовић.

Телеграфске изјаве саучешћа.

Поводом смрти Николе Јоксимовића, главног уредника „Браника“, стигле су нам ове телеграфске изјаве саучешћа у нашој жалости за незаборављеним покојником:

Сента. Изјављујем своје најтоплије саучешће за нашим добрим покојником, заслужним и неуморним заточником листа и странке наше.

Малешевић.

Стари Бечеј. Искрено жалим за Јоксимовићем и пријатељем и одличним српским журналистом.

Др. Поповић.

Панчево. Смрћу честитог Јоксимовића губи „Браник“ одличног и заслужног уредника, народ српски чистог и опробаног патриоту, а ми оданог пријатеља, за којим искрено и дубоко жалимо.

Каменко и Паја Јовановић.

Сентомаш. Болешћу препречен не могу на укопу свог начелног пријатеља Николе учествовати. Бог му подарио рајско насеље.

Ђорђе Р. Стефановић.

Сентомаш. Неуморном раднику, неустрашивом борцу на пољу српске журналистике, мом љубљеном пријатељу и учитељу над самртним одром кличем: Слава!

Наца Станимировић.

Сомбор. Дубоко осећам големи губитак за Јоксимовићем.

Калић.

Осек. Искрено учествујући у тузи за драгим Јоксимовићем жалим, што не могох данас тамо. Молим положите за ме венац.

Васо Муачевић.

Београд. Над отвореним гробом Николиним за ненакнадивим губитком Српству и Вама рони сузе његов пријатељ

Др. Вучетић.

Задар. Губитак Николе Јоксимовића жали

Уредништво „Српског Гласа“.

Дубровник. У жалости за губитком врлог и вриједног Николе Јоксимовића срдачно учествује

Уредништво „Дубровника“.

Загреб. Искрено учествујемо у жалости за врлим другом.

Уредништво „Србобрана“.

Сент-Андрија. Примите моје дубоко саучешће. Молим, да у моје име један венац на сандук покојнога пријатеља мога метнете.

Евген Думча.

Сентмиклуш. На великом губитку, који је задесио странку, којој сам припадам, молим да примите најискреније саучешће. Хвала и слава Јоксимовићу!

Јоца Мартиновић.

Панчево. Рано преминулог уредника Николу нека господ помилује. Вечна му памјат!

Душан Радуловић, парох.

Велики Бечкерек. Дубоко потресен делим с вама жалост за добрим пријатељем и неуморним народним радником Николом Јоксимовићем.

Др. Милош Ђорђевић.

Митровица. Учествујем у тузи за врлим главним уредником „Браника“. Слава му!

Софија Живковић, учитељица.

Земун. Примите искрено саучешће приликом смрти вашег уредника, а мога друга из детињства.

Илија Максимовић.

Стара Пазова. Жалим што нисам раније обавештен, да укажем последњу почаст мом пријатељу Јоксимовићу. Слава му.

Петровић.

Мол. Слава челик-карактеру, духовитом српском новинару Николи Јоксимовићу!

Аркадије Вуковић, Стеван Матић, благајник, **Јоца Ковачић, Слободан Матић**, књиговођа.

Шид. Интелигентном поборнику српске мисли, моме драгом пријатељу Николи Јоксимовићу и слава и хвала!

Др. Емил Костић.

Вел. Кикинда. Вашем првом главном уреднику, рано умрлом вредном раднику за јавне ствари довикујем: Слава му!

Паја пл. Еремић.

Пакрац. (Дружини „Браника“.) Поводом смрти врлога члана Дружине „Браника“ и уредника Јоксимовића примите моје искрено саучешће.

Мирон.

Загреб. (Дружини „Браника“.) Слава одличном, неуморном народном раденику и изврсном пријатељу Николи Јоксимовићу! Примите израз мог дубоког саучешћа ви и уредништво.

Нико Гавела.

Беч. Примите топло саучешће приликом смрти заслужног уредника и Србина.

Ђока Ђурчин.

Трговачки покрет у торонталској жупанији.

(Глас из Баната.)

Сви изучени трговци из Опава и околине сакупили се у лепом броју на позив трговаца из Опава, 22. априла (5. маја) у Опаву у општинској дворани. На том је збору изабран привремени одбор под председништвом г. Светозара Јагеровића, трговца из Опава.

Збор је донео решење, да се повери одбору, да даде штампати позиве на три језика, и то на српском, мађарском и немачком. У истом позиву би се имали позвати сви изучени трговци у целој торонталској жупанији, да сви заједнички пораде, да се одржи један општи велики трговачки збор у Великом-Бечкереку, а на ком би се збору имале изнети све тешкоће данашњег трговачког сталежа, те да се поради на укидању или на преиначењу закона о слободном трговању (Freigewerbe), који изученим трговцима доста штете наноси. Тако исто би се на том збору имало порадити и против чипкарског и платнарског хаузирања и посећивања пијаца са фабричном робом.

Надати се, да ће се сви трговци овој доброј замисли одазвати, те би исто тако требали сви трговци по већим местима зборове да одрже, па да сви пораде, да се трговачки закон уреди, јер ако сами не тражимо помоћи, неће нам нико помоћи.

М. Ј.

Нови Сад, 7. маја 1901.

— **Тисино повлачење.** Коломан Тиса и његов син гроф Стеван Тиса надали су велику вику против законског предлога о инкомпатибилитету. Коломан Тиса је почео ту вику, а син је довршио, али врло јадно. Мислило се, да ће он остати доследан противник том предлогу, али је сасвим друкчије испало. Млади Тиса је наговештавао разне исправке на нови законски предлог, шта више претио је, да ће иступити из мађарске либералне странке, ако се његови предлози не приме. Али на једаред млади Тиса обрну опаклију! Кад је видео, да влада стоји на свом становишту, да треба спровести реформу инкомпатибилитетског закона, и да од тога становишта неће ништа да попусти, гроф Стеван Тиса у седници клуба владине странке од среде изјави, да ће у интересу ствари гласати за предлог и у трећем читању, јер ће прилике у будућности бити врло замашне. Услед те изјаве Тисина клика је умукла и није бескрајним говорима отезала расправу.

Бадава, Тисе, и отац и син, врло вешто знају да се повијају по ветру. То је њихова стара практика!

— **Врачу, исцели се сам!** Ових дана држало је до 500 свеучилишних ђака у Будимпешти збор, на коме је једногласно

решено, да се поздраве руске колеге, „који се боре за слободу.“ Поздравна адреса је састављена и потписана. Уједно је са збора управљено писмо грофу Лаву Толстому, у коме га поздрављају као великог апостола „слободе, једнакости и братства“ и моле га, да достави поздрав мађарске омладине руским ђацима.

Међу тих 500 ђака сумњамо да је било 10—20 правих Мађара; оно друго су Чивути и они, који исповедају начела професора Пиклера и којима је појава отаџбине и народности ништа. И ти се брину за слободу у Русији!! Сирота Русија, она и не зна, како великих пријатеља има она у Будимпешти! Та господа, што чисте испред туђих врата, треба да гледају пред своја врата. Нека погледају, како стоји са слободом код нас, а нека не окрећу своје кукасте носове на север. „Врачу, исцели се сам!“ велимо ми тој господи, што поздрављају оне руске ђаке, који су истог порекла као и поздрављачи, а којима је до Русије исто тако стало, као овима до Угарске.

Гроф Лав Толстој не треба да се ником похвали овим чивутским поздравом из Будимпеште.

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** У петак је продужена расправа предлога о инкомпатибилитету посланичком, и то о § 5 Тачке 2—8 примљене су брзо уз незнатне измене. Више се расправљало о 9. тачки, која говори о власницима различитих фирми, банкарских и мењачких завода. Ту су говорили Полоњи, Сел, гроф Тиса, Раковски. Тачка 12., која говори о субвенционисаним подузећима, исправљена је тако, да субвенција, по којој подузетник постаје инкомпатибл, мора износити најмање 10.000 К., а не 6000 К. Осим тога одређено је, да се државне погодности за фабрике не могу сматрати као субвенције. Тачке 10. и 13. остављене су за сад нерешене. Тиме је расправа о §. 5. довршена и седница закључена. — У седници од суботе поднео је најпре министар-председник Сел законски предлог о босанским железницама. Пошто је Кубињи расправио неку своју личну ствар с Раковским пређе се на дебату о инкомпатибилитету. Расправљене су најпре преостале тачке §. 5. и примљене с незнатним исправцима. Одбијен је предлог Јуштов, да се прогласе као инкомпатибл издавачи и уредници оних новина, које примају субвенцију од владе или имају с владом уговор. За тим су с малим изменама примљени §§. 6., 7., 8., 9., и 10. Онда је дебата прекинута, а реч узе министар-председник Сел, да одговори на интерпелацију Кошутову о аустро-угарском „сетлману“ у Кини т. ј. о окупацији комадића земљишта код Тијенчина. Сел каже, да је министар иностраних дела то учинио с његовим знањем и пристанком. Тврди, да се ту не ради ни о каквој вратоломној политици. Аустро-Угарска имала је у Кини до сад само конзулат у Шангају, па јој је требао још један. Као седиште изабран му је Тијенчин, пошто је то један од најзнатнијих градова северне Кине, у трговачком погледу други град, који међу реком Пејхо и царским каналом лежи на директном путу у Таку и то на врло повољном месту. Овај конзулат биће отворен искључиво због трговачких интереса. А општи је обичај, да се за конзулат узме комадић земљишта, на ком станују званичници конзулата. На том земљишту вреди јурисдикција конзулата, па премда и ту постоји суверенство кинеског царства, ипак имају становници неку заштиту са стране конзулата. Читаво земљиште износи 600.000 квадратних метара и додирује у дужини од 1700 метара реку, а у дужини од 350 метара железницу. Све кошта 240—250.000 К., а то ће се ваљда надокнадити од кинеске ратне отштете. Кошут пита, коме припада тај посед. Сел каже, да је то заједнички посед Аустрије и Угарске, као и остала посланства. После тога примио је сабор Селов одговор на знање. За тим је на предлог министра-председника Села одгођено заседање до 12. јуна по р. к., док делегације не сврше свој посао.

— **Аустријски буџет.** Буџетни сабор царевинског већа примио је у петак први пут после четири године провизорни буџет за другу половину године после подуже расправе. Младочех Странски каже, да ће његова странка гласати против буџета, пошто нема поверења у владу. Он држи, да је влада само вештачким средствима постигла способност парламента за рад. Али Чеси не могу ни по коју цену заборавити укидање језичних наредаба. То укидање већ до сад је стајало државу силних жртава, а ни у будуће неће бити боље. Па ипак све те жртве не ће Чехе одвратити од народних захтева. Бернрајтер у краткој изјави прима провизоријум. Словенац Робић изјављује, да Словенци захтевају равноправност у школама, звањима и јавном животу, не дирајући ни у коју другу народност. Пошто се према словенском народу у Штајерској, Корушкој и Приморју чине највеће неправде, он не може влади изјавити поверења. Министар-председник Кербер изјављује, да га весели што су Чеси омогућили рад. Политичке захтеве њихове не може сада примити, па моли, да се буџетско питање не схвати с политичког гледишта, него једино као питање државног газдинства. Држи, да је овај период најбоља приправа за праведно решење народних и политичких питања. Шенереровац Шалк одговара Странском и говори како су језичне наредбе увредиле немачки народ и његове тежње и како је немачки језик безусловно потребан као државни. Пошто влада не зна чувати устава, него га гази, његова ће странка гласати против провизоријума. Кајзер у име пучке странке одобрава буџет у целини, али то не сматра као поверење влади, а нарочито неће одобрити поједине ставке код расправе. Пергелт прима буџет, пошто хоће да се успостави уставно газдинство. Први је услов парламентарног рада, да буџет не буде даван противуставно путем §. 14. Рутен Романчук одбија буџет, пошто нема поверења у владу, која неће да уклони у Галицији управне злоупотребе, изборне незаконитости и господство једне привилегисане класе над рутенским и великим делом пољског народа. Барвински ће гласати за провизоријум. За тим је закључено, да се пређе на специјалну дебату.

— **Србија.** Српски посланик у Цариграду Сава Грујић учинио је код порте потребне кораке због најновијих сукоба на српско-турској граници. У недељу је поновно предао ноту, у којој енергично захтева, да порта учини што је потребно, да се учврсти мир на српској граници. У свези с тим стоји, што је инспектор српске границе генерал Ахмед Хемди паша допутовао у Цариград.

— **Законски предлог о босанским железницама.** Угарски министар-председник Коломан Сел поднео је у суботу угарском сабору законски предлог о градњи босанских железница. По томе предлогу најпре ће се градити железница од Сарајева долином Лима до границе Санџака код Увца с огранком од Вишеграда долином Ржаве на српску границу. За градњу ће босанско-херцеговачка земаљска влада дићи зајам од 75 милиона круна, који се има исплатити за 60 година. Ова ће железница бити уског колосека, али ће се саградити тако, да се може променити у нормални колосек. Кад се доврши ова железница имају се одмах градити линије Шамац-Добој и Бугојно-Аржано у исто време, а са оним колосеком кога имају железнице, на које ће се те линије прикључити. У сврху установљења трошкова поднеће се у своје време законски предлози.

— **Енглеска.** Познат је обичај у Енглеској да високе личности на различитим банкетима више говоре о политичком положају него и у самом парламенту. Тако је и лорд Солзбери у понедељак на једном банкету говорио врло много и врло оштро о бурском рату. Између осталог рекао је да Енглеска може бити поносна на храброст својих војника и способност својих генерала. Солзбери држи да је Велика Британија данас сигурнија него игда, а и ствар мира је потпуно осигурана. Снага Енглеске показала се несумњиво, те нема ни једне државе на свету која не би знала, да би изазивајући Енглеску имала према себи најстрашнијег непријатеља. За тим доказује он да су управо Бури изазвали рат. Новине не јављају ништа да-ли је лорд Солзбери био при себи кад је говорио ово, али је тешко веровати да јесте. Тако говори он онда кад двадесетак хиљада изморених Бура држи у шаху 300.000 енглеске војске и кад лорд Киченер поручује у Енглеску, да би што пре требало дати што већу унутарњу автономију Бурима, по што би се иначе рат могао годинама отезати.

— **Рат у Јужној Африци.** Како лондонском „Дељи Телеграфу“ јављају из Преторије, бурски отпор је сломљен. Та вест из енглеског извора постаје сасвим смешна, кад у исти мах јављају „Дељи Међу“ из Брисла, да у тамошњим трансвалским круговима изјављују, да ће скорим ове бурске чете ступити у бој: Бота са 9000, Девет са 5000, Делареј са 2500, Крујцингер са 1500, Малан и Херцог сваки са 1000, а Фуше са 800 момака.

— **Захтеви филипинаца.** Како из Њујорка јављају, филипински усташи поднели су вашингтонској влади ове услове за мир:

1. Амерички протекторат над острвљем уз потпуну контролу иностраних послова.
2. Урођенички парламент са автономним овлаштењем.
3. Амерички грађани добиће сва она права, која усељеници у Трансвалу уживају.
4. Један амерички председник нека седи у Манили с истим угледом као енглески резидент у Мисиру.
5. Сједињеним Државама се допушта, да на филипинском острвљу подижу суховемна и поморска утврђења.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 7. маја 1901.

— **Испит зрелости.** У VIII. разреду српске велике гимназије у Новом Саду довршени су с ученицима завршни годишњи испити, и сви су ученици тога разреда припуштени писменом испиту зрелости, који данас почиње, а трајаће целе ове недеље.

— **Мајска забава српске више девојачке школе у Н. Саду** биће, као што је објављено, на Спасов дан у 6 сати у вече у „Грађанском Стрелишту“ с одабраним програмом. Ова омиљена забава наше женске омладине одржаће се у случају непогодна времена у тамошњој дворници. До грађанског стрелишта возе омнибуси.

— **Дражба.** У стовариштy на новосадској железничкој станици одржаће се 17. (30.) о. м. у 9 сахати пре подне у смислу 70. §-а пословних правила јавна дражба оних пошиљака, које се нису могле доставити или нису у одређено време извађене. На ту дражбу начеоник станице упозорава и позива публику.

— **„Благонадеждни јуноша“.** Неки шипарац Иван Вуковић употребио је згоду, те је о збору земљорадничких задруга у Каменици украо из једне гостионице шест великих чаршава за сто. У Новом Саду хтеде да их прода, али га полиција ухвати и по преслушању преда га суду.

— **Фабрика масла у Новом Саду.** Дражђанска фирма Голденринг и Хајдлсберг подиже у нашој вароши фабрику масла (путера). Варош је уступила за ту фабрику бесплатно 2000 □ метара земљишта.

— **† Теодор Богдановић.** Из Руме смо добили жалосну вест о смрти угледног Србина родољуба, румског грађанина и велепоседника Теодора Богдановића, који се јуче 6. (19.) о. м. после дугог и тешког боловања у 72. години свог раденог живота преселио у вечност. Покојни Теодор Богдановић је вредноћом, разумним економисањем и штедњом стекао врло лепо имање. Поред својих послова честити покојник живо је пратио наше јавне ствари, учествујући у сваком нашем народном покрету. Нарочито за наше привредне прилике интересирао се врли покојник, те је радио на оснивању српске пчеларске задруге, којој је он и председником био; као вешт стручњак био је пок. Теодор Богдановић и трговишни заступник. У Руми је покојник са одличних особина, које су га красиле, уживао велики углед; био је и председником тамошњег српског певачког друштва. Мртво тело честитог покојника опојано је данас, 7. (20.) о. м. у румској цркви свих Светих, па је онда уз велико учешће румског грађанства сахрањено.

Нека је овом врлом српском родољубу лака земља и вечан му спомен међу нама!

— **Попрсје дра Светозара Милетића и дра Јована Јовановића-Змаја.** Од г. Александра Нешића у Турском Бечеју добили смо два лепо израђена попрсја: Милетићево и чика-Јовино, Попрсја ова одговарају оригиналним сликама, са којих их је г. Нешић сликао; висока су 45 см., а према томе је и ширина. Има их у разним бојама, а и бронзираних са бакарном, златном и сребрном бронзом. Цена по комаду: бела 3 Круне, а бронзирана 3 Круне 60 потура. Свакој српској кући, која хоће да има леп српски украс, препоручујемо најтоплије попрсја та два велика наша човека.

— **Нова тарифа.** На локалној железници Стари Бечеј-Нови Сад-Тител увешће се по споразумку с дирекцијом државних железница нова особна тарифа тек од 1. јула по р. к.

— **Приход железничке пруге Ст. Бечеј—Нови Сад-Тител.** У пословној години 1900. имало је деоничарско друштво за ову вициналну железницу поред деоничке главнице од 8.354,400 круна чиста прихода 102,884 круне.

— **Свечаност осечке цркве.** Осечки Срби држали су у понедељак ретку свечаност. Прославили су 150-годишњицу, од кад је саграђена парохијална црква у доњем граду осечком. Око ½10 започела је свечана служба божја, после које су хронолошким редом прочитана имена свих утемељача, закладника и доброчинитеља цркве и школе. Иза тога говорио је парох Лазар Богдановић лепо пригодно слово, а затим је свечана литија прошла око цркве. Служба се завршила благодарењем. Код свечаности било је велико мноштво народа. Ова црква саграђена је за владе царице Марије Терезије. С градњом се почело 1743. год., а посветио је цркву епископ Софронија Јовановић 13. маја 1751. Изнутра је црква потпуно довршена тек 1770. год. Градитељи су били Грци Крачун и Орфелин, а сликарски посао извео је Јанко Халкозовић. Место за цркву уступила је бесплатно породица Нешковић.

— **Начеоник поште померио памећу.** Ових дана је померио памећу Људевит Галински, начеоник поштанско-телеграфског звања у Суботици. Галински је после 30-годишње службе лане ступио у мир и од тога доба постао је сетан, па је 1. (14.) о. м. и памећу померио. У наступу лудила хтео је да скочи са спрата, али га задржаше. Однесен је у Шварцеров завод за умоболне.

— **Коњска утрка у Сомбору.** Економско удружење бачке жупаније решило је на својој последњој скупштини, да ове године приреди у Сомбору коњску утрку, а у Ст. Бечеју дебу награда на приплодну марву.

— **Циганска освета.** У Бачкој Тополи је недавно разапела черге гомила цигана, од којих су некоји на више места починили крађу. Због тога су их дотерали општинској кући, где су лоповима обријане главе, па су их пустили. Цигани нису могли да заборавe нанесену им срамоту и ноћу се докраду у општину, где отрују воду у два општинска бунара. Сутра дан је умрло пет људи, који су пили воде из тих бунара. Жандармерија је похватала цигане, код којих је нађено много стрихнина, мишомора и других отрова.

— **† Шандор Ивковић.** У Вел. Комлушу у Банату умрло је у прошли понедељак Шандор Ивковић, умировљени општински бележник, у 75. години свог живота. Покојник и ако беше чиновник, увек је остао добар Србин и интересирао се за наше јавне ствари. Био је дугогодишњи претплатник нашег листа. Нека је покојнику лака црна земља и вечан спомен!

— **Хрватска химна и Мађари.** Загребачки „Обзор“ доноси белешку, како је на недавнашњој великој свечаности у грађанској стрељани било и неколико Мађара, који су гологлави и стојећи саслушали хрватску химну „Љепа наша домовина“. „Један од Мађара“ — наставља се у тој белешци — „примети, да има господе и под шеширима, на што му други одговори, да су то или владини чиновници или Срби. Први Мађар рече на то, да је то неуљудност, коју они у Будимпешти не би трпили. Пренимо се већ и ми и не дајмо се вређати у својој домовини!“ — На ову белешку, којој је цел да мало пецне Србе, имамо само то да опазимо, да би Хрвати добро учинили, да се мало ређе продуцирају са „лијепом нашом домовином“. У Загребу човек кад седи у јавном локалу, па ако хоће да је пажљив према Хрватима, мора сваки час устајати, да се мора досадити — толико се пева или свира хрватска химна! Мађари су баш ватрени родољуби, али не хазардирају толико са својом химном, као Хрвати. Што је много, много! Није дакле оправдано, што писац ове „Обзорове“ белешке са онолико самопоуздања виче: „не дајмо се вређати!“ Немојте ви, браћо, бити с вашом химном на досади другом, па неће ни вас нико вређати.

— **С београдске Велике Школе.** За професора Велике Школе постављен је Јован Жујовић познати геолог српски, који је са својих научних радова признат и у страном свету. Он је већ пре био професор, па је пензионисан. — Академски сенат изабрао је дра Драгољуба Павловића, ванредног професора опште историје за редовног професора. — Пошто је Љубомир Ковачевић, професор београдске Велике Школе постављен за министра просвете, упражњена је у философском факултету Велике Школе катедра за историју српског народа. Министарство просвете отворило је стечај на ту катедру, а пријавити се може до 15. јуна ове године.

— **Одликовање.** Одличну чешку глумицу, Марију Хоржицу Лаудову, која је на београдској позорници с великим успехом гостовала одликовао је краљ Александар орденом св. Саве III. степена.

— **Босански исељеници.** Суља Аметић из Дрљоме одселио се са својом породицом преко Београда у Турску. — Муја Герибовић из Козарца са још две породице босанских мухамеданаца допутовао је у Београд, одакле ће даље у Турску.

— **Доњо-Тузланско српско црквено певачко друштво** осветиће на Духове 20 маја о. год.

приликом 15-тогодишњице свога опстанка друштвену заставу, дар блаженопочивше друштвене добротворке Јованке Лазе Јовановића. За ову прославу издат је опширан програм.

Новости са стране.

— † **Гроф Коломан Хуњади.** У петак у јутру умрио је гроф Коломан Хуњади, главни церемонијер, члан угарске горње куће, на добру своје сестре, кнегиње Јулије Аренберг, некадање супруге српског кнеза Михаила.

— **Ствар професора Пиклера.** У познатој афери професора Пиклера, изрекао је свеучилишни сенат дисциплинарну осуду против ђака, који су демонстровали. Два правника релегована су са свеучилишта, а Јеврејин Корнфелд, који је приликом туче извукао батина, добио је укор пред сенатом. Ове казне уписаће се у индекс и апсолуториј. Осим тога петорица ђака добили су једноставан укор.

— **Афера француског листа.** Париски лист „Матен“ донео је ових дана вест о кризи великог париског листа „Фигара“. С тим у свези јавио је „Матен“, да је синдикат од половине прошле године покуповао све акције „Фигара“, што су се могле добити, у намери да стече један велик орган, који би заштићивао немачке интересе. Исти лист тврди, да је тај синдикат присилио већ главног уредника „Фигара“ на одступ, а настоји да уклони и гдавног администратора Перивије-а. Перивије је због ове вести тужио уредништво „Матена“ суду.

— **Немачка новчана панама.** Афере великих новчаних завода у Берлину показале су већ довољно колико трулежи има у Немачкој. Сада јављају из Берлина, да су опет ухапшена два директора поморанске хипотекарне банке Фриц Ромејк и Виљем Шулц. Овима може бити једина утеха, што ће тамо наћи доста својих другова.

— **Чега се боје у Турској.** Ових дана издала је висока порта строгу наредбу, да се у Турску не смеју увозити писаће машине.

НОВИЈЕ.

Будимпешта, 6. маја. У јучерашњој конференцији угарске делегације јавио је министар-председник Сел да ће прва седница угарске делегације за конституисање бити у понедељак у Бечу.

Београд, 6. маја. Краљ је указом помиловао Ранка Тајсића, који је био осуђен на смрт и с тога живео на Цетињу.

Петроград, 6. маја. Стогодишњи опстанак државног савета прославиће се сутра, у понедељак, изванредним општим састанком, коме ће председавати сам цар.

Берлин, 6. маја. Државни канцелар гроф Билов отишао је цару у Мец, пошто постоји намера да се већ почетком јуна почну трупе помало повлачити из Кине кући. Гроф Билов саветоваће цара да се и гроф Валдерсе позове кући.

Келн, 6. маја. Јавља се да супруга генерала Боте доиста носи Кригеру својеручно писмо лорда Киченера, у ком овај ставља у изглед врло повољне услове мира.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника“.

Краљица Драга.

Београд, 7. маја. Мишљење румунскога професора дра Кантакузена о стању краљице Драге гласи овако:

Супрот мишљењу, које је један лекар пре осам месеци дао, да постоји случај почетка бремености, показали се сви знаци тако зване лажне или нервозне бремености. Краљицу је у њену мишљењу, да је у благословеном стању, утврдио обим њеног тела, који се брзо ширио, што је последица дугог седења, које јој је исти лекар препоручио. Реч је о таком болешљивом стању, које је сасвим кадро, да болесницу и њену околину заведе. Констатујем, да сада има локалне болести, која се састоји из запаљења материце, скопчаног са застарелим запаљењем материце, које је проузроковало забуну.

Београд, 7. маја. Вест, да је министарство поднело оставку, сасвим је неоснована.

Београд, 7. маја. Српски посланик у Петрограду Стојан Новаковић замолио је дужи допуст.

Париз, 7. маја. У ноти овдашњег српског посланика изјављује се, да се сви гласови о очекиваном порођају краљице Драге имају свести на злобу. Последњим истраживањем овамо дозваних лекара констатовано је, да је уображена бременост код краљице изазвана нетачним лекарским мњењем.

Беч, 7. маја. „Ил. В. Екстраблат“ дознаје од свог београдског дописника ово:

Професор др. Вертхајм слаже се са мњењем руских лекара и дра Кантакузена. Он је одлучног мишљења, да је краљица била у доброј вери (in bona fide) и мисли, да она није намерно омањивала. Изјављује, да има наде на потомство, само се краљица Драга мора лечити, да се уклони њена садашња болест. О Французу дру Колету вели проф. Вертхајм, да нема научне способности.

Краљица Драга непрестано плаче, сасвим је пала у очајање и сва је утучена. Краљ је врло узрујан, али присебит.

* * *

Беч, 7. маја. Пред делегације, које се данас овде састале, поднесен је заједнички прорачун за годину 1902., који је овакав:

Потреба: министарства иностраних дела је 110.745,452 К, ратног министарства: за војску 301.423,536 К, за ратну флоту 46.910,820 К. — Заједничког министарства финансија 4.276,427 К, рачунарског стола 320,420 К. Укупна потреба: **364.006,643 К.** Од тога се одузимају: **Заједнички приходи:** 116.732,976 К. Ванредна потреба за војску и покриће окупационих трошкова је 7.367,000 Круна.

Беч, 7. маја. Аустријска делегација је данас у подне држала седницу, у којој се конституисала.

Мадрид, 7. маја. Приликом јучерашњих избора било је на много места немира. У Барцелони било је крваве туче, те је више њих убијено и рањено. Изборног председника су ножем убили.

Финансије.

Нов руски зајам.

Русија је склопила у Паризу зајам у износу од 425 милиона франака у злату и тога ради је шеф куће Ротшилдове у Паризу, која руководи овом новчаном операцијом, отпутовао у Петроград, да са руском владом потпише уговор о томе зајму. Све банкарске групе извршиће споразумно емисију тога зајма по курзу од 93·50, а имаће у томе удела и четири петроградске банке. Овим зајмом хоће Русија да притекне у помоћ својој домаћој индустрији и да је тако ослободи кризе, у коју је била запала.

Привреда.

Извештај мењачнице Централног Кредитног Завода у Новом Саду.

(Берза с ефектима.) Промет на берзи био је прошле недеље као и обично врло слаб. Интернационални папири попустили су под утицајем догађаја на страни, а послови са домаћим вредностима заспали су готово сасвим. Курзови валута и девиза остали су непромењени.

ТЕЧАЈ НА БЕРЗИ У БУДИМПЕШТИ:

Ефекти.

		новац		роба
Заједничка рента — — —	К.	98·25	К.	98·75
Угарска златна рента —	„	117·55	„	118.05
„ рента у крунама	„	93·—	„	93·40
Угарске растеретнице —	„	92.75	„	93.75
Обвезнице угарског регалног откупа — — — — —	„	99·65	„	100·40
4½% заложнице централне хипотек. банке у Будимпешти		97·25	„	98·25
Угарске премиен-срећке од год. 1870. — — — —	„	172·—	„	174·—
Потиско-сегединске срећке	„	141·50	„	143·50
4% угарске хипотек. срећке	„	117·—	„	119·—
3% „ „ „	„	103·—	„	105.—
Аустријске кредит. срећке	„	399·—	„	403·—
Бечке комуналне срећке —	„	391·—	„	395·—
3% Аустријске боденкредит срећке — — — — —	„	123·50	„	125·50
2% Српске државне срећке	„	82·—	„	84·—
Срећке пештанске базилике	„	15·—	„	16·—
„ угарског црвеног крста	„	23·—	„	24·—
„ аустријског „ „	„	51·—	„	53.—
„ талијанског „ „	„	28·—	„	0·—
„ друштва „добро срце“		7·75	„	8 75

Валуте.

Нови дукати — — — —	„	11.33	„	11 38
Наполеондори — — — —	„	19·09	„	19·13
Немачке марке — — —	„	117·50	„	117·70
Руске рубље — — — —	„	2·53	„	2·54
Динари — — — — — —	„	86·25	„	86 50
Деонице:				
Централ. Кред. Завода —	„	520·—	„	600·—

Извештај са житне пијаце.

Трговина.

Нови Сад, 7. маја 1901.

Цене су биле:

Жито ново превек аквоће — —	14 К.	60 — —	п
Жито ново друге каквоће —	13 „	80 — —	„
Зоб — — — — — — — — —	11 „	80 — —	„
Јечам нови — — — — — —	11 „	60 — —	„
Кукуруз нови окрњен — — —	10 „	— — —	„
Пасуљ бели — — — — — —	13 „	60 — —	„
Пасуљ жути — — — — — —	13 „	— — —	„
Вика — — — — — — — —	17 „	— — —	„
Мухар — — — — — — — —	16 „	— — —	„
Проја — — — — — — — —	9 „	— — —	„
Вуна — — — — К. — —	150 —	— — — — —	

Све од 100 кгр

Будимпешта, 5. (18.) маја 1901. У последње време се стање на нашој пијаци са терминском робом нешто поправило, али ипак не онако, како смо се надали, јер је обрт слаб а и шпекуланти са робом не упуштају се радо у погодбе, ма да усеви прилично добро стоје, јер се боје од суше, која јесењим усевима може шкодити а тако исто и од многе кише, која такође усевима никако пријати не може а уз то стижу гласови, да усеви у Северној Америци, Немачкој и Француској не стоје баш добро. Млинови су ове недеље у малој количини пшеницу куповали, ма да је довоз био приличан, а томе је узрок, што се на млиновима редовно у мају месецу чине потребне оправке.

Готове робе је данас продано око 35.000 м. ц. и то: пшеница потиска 7·80—7·95, сентомашка 7·62½, панчевачка 7·27½ К., на три месеца; јечам 6·50½ К., за готов новац; раж 7·45 К. на три месеца; зоб 6·85 К. за готов новац; кукуруз 5·34 К. за готов новац.

Терминска роба: пшеница за мај 7·42—7·43, за октобар 7·61—7·62, мађарска за октобар 7·64—7·67; раж за октобар 6·72—6·73; зоб за октобар 5·68—5·69; кукуруз за мај 5·33—5·34, за јули 5·34—5.35; репица за август 13·40—13·50 К.

†

Тужним срцем и болом јављамо свима сродницима, пријатељима и знанцима жалосну вест, да нам се наш добри и никад непрежаљени супруг, односно отац и брат

ТЕОДОР БОГДАНОВИЋ

велепоседник, председник срп. певачког друштва, председник срп. пчеларске задруге и трговиштни заступник

дне 6. (19.) маја после дугог и тешког боловања у 72-ој години свога живота у вечност преселио.

Земни остатци милог нам покојника опојаће се по обреду српске православне цркве у понедељак 7. (20.) маја у пола 4 сата после подне у цркви свих Светих, а затим у срп. православном гробљу у породичној гробници матери земљи предати.

Вечан му спомен!

У Руми, 6. (19.) маја 1901.

Ожалошћена супруга:

АЛЕКСАНДРА БОГДАНОВИЋ

са осталом породицом.

Огласи.

Част ми је овим поштованом грађанству до знања ставити, да сам од данас почео у обе моје детаљне радње у:

Господској улици бр. 8., у сопственој кући и **Темеринској улици** (житна пијаца) у Бугарсковој кући точити лањско, особито изврсно, гарантирано природно чисто

ВИНО ИЗ МОЈИХ ВИНОГРАДИ

и то:

бело и шиљер столно вино по 68 фил. } литру
Ризлинг изврсне каквоће за софу „ 80 „ }

Уједно препоручујем разна стара бела, црна и шиљер-вина, старих **столних** и **десертних** вина, такођер и **шампањца**, исто тако **шљивовице, коњака, рума, комовице** и **ракије од винске киселице** у најизврснијим и најбољим каквоћама по најјефтинијој цени уз солидну послугу.

У НОВОМ САДУ.

Алекс. Адамовић,

поседник винограда и трговац вина на велико, парна дестилација коњака и шљивовице.

176 3—6

Препоручујем

поштованој публици моју **РАДЊУ СА БОЈАМА, ЛАКОВИМА, ПЕМЗЛАМА и ФИРНИСОМ,** лебарска улица бр. 6.

У тој радњи може се добити **сва роба**, која спада у **ту струку**.

Пошто добијам своју робу од **највећих и најприпознатијих творница у земљи и у иноземству**, кадар сам поштоване моје муштерије не само **најбољом робом**, већ по **фабричним ценама** послужити.

Особити лак за под, енглески лак за каруца и све друге лакове.

Нови Сад, марта 1901.

С велепоштовањем

Д. КОДА.

111 19—20

Е $\frac{603}{1.49}$ex 1901. 191 3—3

СТЕЧАЈ

на упражњену другу парохију IV. класе у Опаву. — Рок пријаве прописаним путем до 15. (28.) јуна 1901.

Епарх. конзисторија вршачка.

ЗА КАЛАМЉЕЊЕ У ЗЕЛЕНО

имам од најприпознатијих фабрика на стоваришту

Ластике најбоље каквоће

„Gummibänder“

по најјефтинијој фабричној цени. Моја ластика има поред еластичности, постојаности још и ту особиту врлину, да се једном килом 5—6000 калема везати може.

Уједно препоручујем из мојих винограда

ЛАСТАРА „EDELREIS“

најбољих и најплеменитијих винских и столних врста, од којих више од 1200 домаћих и иностраних сорти на избору стоје.

АЛЕКС. АДАМОВИЋ,

велепоседник винограда и американског ложњака

192 1—6 Нови Сад.

Свраћајући пажњу поштоване публике на то, да је у моме, на **новосадском вашаришту** подигнутом

АРТЕСКОМ КУПАТИЛУ

већ и прошле године највећи део мојих купалишних гостију био опорављен а после дуже употребе овог купатила наступило је потпуно оздрављење; па баш зато и што је опште познато, да у води овог купатила има много јода, угља и соли, она има врло лековито дејство против **костобоље, ревме, шкрофли, кожних болести** и т. д., а како осим тога и здраве људе у великој мери освежава, то сам слободна, да поново препоручим своје артеско купатило цењеној пажњи поштоване публике.

Част ми је додати, да је купатило сваки дан од ујутро до вечери како вруће тако и хладно отворено и на расположењу поштоване публике и да је за једноипуташње купање цена 80 потура (40 новчића).

Остајем с особитим поштовањем

177 3—5 **Е. БАРФУС.**

Добрих сатова јефтино

са 3-годишњом писменом гаранцијом разашиље приватним особама

ХАНСА КОНРАДА

творница сатова

157 8—100 и

извозна кућа

у Бриксу (Чешка)

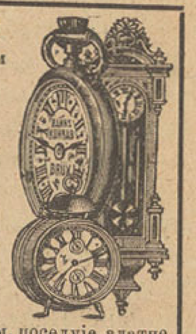

Добар ремонт. сахат од никла 3 ф. 75
Ремонт сахат од чиста сребра 5 ф. 80
Ланац од чистог сребра 1 ф. 20
Сахат будилник од никла 1 ф. 95

Моја фирма одликована је са ц. к. орлом, поседује златне и сребрне изложбене медаље и хиљадама изјава признања.

Илустровани ценовник бадава и бесплатно.

Лепота госпођа

може се постићи, усавршити и одржати са најбољим препаратом

ФЕЛДЕШИ-ЕВИМ 187 1—10

MARGIT-CRÊME-ом

који је хемијски чист, а не садржи у себи ни живе, ни оловадакле је **сасвим нешкодљив** и без масти.

Законом заштићен

Од ове, на светском гласу помаде за лице за неколико дана нестаје пегâ, флекâ на лица, бубуљица саједака и других нечистоћа на кожи. Глача боре, богиње и даје лицу белу, глатку и нежну боју.

Изванредно средство против утицаја сунца и ветра.

ЦЕНА: мале тегле 50 нов., велике тегле 1 фор. — **Маргит пудер** 60 нов., **Маргит-сапун** 35 нов., **Маргит-паста за зубе** 50 нов., **Маргит-водица за лице** 50 нов.

Од патворења се чини грађанство пажљиво.

Поштом уз поузеће (per Nachnahme) или уз претходну пошиљку своте разашиље произвођач

KELEMEN von FÖLDES Apotheker, Arad.

Може се добити у свакој апотеци и дрогеријској и парфимеријској радњи.

Главно стовариште: у Новом Саду у апотекама: Павла Георгијевића и Гавре Плавшића.

Власник и издавалац: Дружина Бранника. **Одговорни уредник Јанко Перић.** **Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.**